

CẢNH ĐỨC TRUYỀN ĐĂNG LỤC

QUYỂN 21

Thiền sư Hành Tư đời thứ 27 - có 57 vị.

- Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Sư Bị ở Huyện Sa Phước Châu, có 13 vị:

1. Thiền sư Quế Thâm ở Viện La Hán Chương châu
2. Thiền sư Tuệ Cầu ở An Quốc Phước châu,
3. Thiền sư Trọng Cơ ở Thiên Long Hàng châu
4. Thiền sư Khế Phù ở Thiên Tông Phước châu,
5. Thiền sư Thao ở Quốc Thái Vụ châu,
6. Thiền sư Thành ở Nam Đài, Hành Nhạc
7. Thiền sư Đạo Hy ở Bạch Long Phước châu,
8. Thiền sư Xung Áo ở Loa Phong Phước châu,
9. Hòa thượng ở núi Thùy Long Tuyền châu
10. Thiền sư Quang Tự ở Vân Phong Thiên Thai
11. Am chủ ở núi Đại Chương Khế Như Phước châu
12. Hòa thượng Lộc ở Vĩnh Hưng Phước châu
13. Thượng tọa Sư Tịnh ở Quốc Thanh Thiên Thai, (13 vị trên đây

thấy có ghi lục).

- Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Tuệ Lăng ở Trường Khánh Phước Châu, có 26 vị:

1. Thiền sư Đạo Khuông ở Chiêu Tuyền châu Khánh
2. Thiền sư Ngạn Cầu ở Long Hoa Hàng châu
3. Thiền sư Liên ở Bảo An Hàng châu,
4. Thiền sư Quang Vân, ở Báo Từ Phước châu,
5. Thiền sư Thiệu Tông ở Khai Tiên Lô Sơn,
6. Thiền sư Bảo Tư ở Báo Ân Vụ Châu,
7. Thiền sư Pháp Diễm ở Khuynh Tâm Hàng Châu,
8. Thiền sư Hồng Nghiễm Thủy Lục Phước châu,
9. Thiền sư Hàm Trạch Quảng Nghiêm Hàng châu,
10. Thiền sư Tuệ Lăng Bào Từ Phước châu,

11. Thiền sư Thường Tuệ ở Trường Khánh Phước châu,
12. Thiền sư Tịnh ở Viện Thạch Phật Phước châu,
13. Thiền sư Tùng Hân ở Thúy Phong Xứ châu,
14. Thiền sư Thanh Hoán ở Chấn Phong Phước châu,
15. Thiền sư Khế Nột ở Đông Thiên Phước châu,
16. Thiền sư Hoàng Biện ở Trường Khánh Phước châu,
17. Đại sư Khả Long ở Đông Thiên Phước châu
18. Thiền sư Thủ Phê Thiên Tông Phước châu
19. Đại sư Hoài Liệt ở Vĩnh An Võ châu,
20. Thiền sư Linh Hàm ở Mân Sơn Phước châu
21. Hòa thượng Qui Sơn ở Tân La
22. Thiền sư Đạo Ân ở núi Long Tu Cát châu,
23. Thiền sư Trường Tịnh ở Tường Quang Phước châu
24. Thiền sư Minh Viễn ở Thứu Lãnh Tương châu,
25. Thiền sư Tùng Hoài ở Báo Từ Hàng châu,
26. Thiền sư Khế Doanh ở Long Hoa Hàng châu (26 vị trên đây thấy có ghi lục).

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Đạo Phó ở chùa Long Sách, Hàng châu, có 5 vị:

1. Thiền sư Sư Nột ở núi Thanh Hóa Việt châu,
2. Thiền sư Ngô Duyên ở Nam Thiên Cù châu,
3. Thiền sư Trí Viễn ở Tư Phước Phục châu,
4. Thiền sư Qui Đoan ở Động Sơn Quân châu
5. Thiền sư Cảnh Phong ở Ôn Châu,.

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Trí Phù ở Nga Hồ Tín Châu, có 1 vị:

1. Pháp Thiền sư Tiến (1 vị này không có cơ duyên-ngũ cú)

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Hoài Nhạc ở Báo Ân Chương Châu, có 1 vị:

1. Thiền sư Sư Hạo Diệu Tế Đàm Châu,

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Thần Yên ở Cổ Sơn Phước châu,

có 11 vị:

1. Thiền sư Tử Nghi ở núi Thiên Trúc Hàng châu,
2. Thiền sư Trí Tác ở Bạch Vân Kiến châu,
3. Thiền sư Trí Nghiêm ở Cổ Sơn Phước châu
4. Thiền sư Trí Tung ở Long Sơn Phước châu,
5. Thiền sư Cường ở núi Phụng Hoàng Tuyên châu,
6. Thiền sư Văn Nghĩa ở Long Sơn Phước châu

7. Thiền sư Trí Nhạc ở Cổ Sơn Phước châu
8. Hòa thượng Định Tuệ ở Tương châu,
9. Thiền sư Thanh Ngạc ở Cổ Sơn Phước châu
10. Thiền sư Xung Chiếu ở Tịnh Đức Kim Lăng,
11. Thiền sư Thanh Hộ ở Báo Ân Viện Kim Lăng, (11 vị trên đây thấy có ghi lục).

- Thiền Sư Hành Tư đời thứ 7 (Phần 1).

*** Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Sư Bị ở Huyền Sa Phước Châu.**

1. Thiền sư Quế Thâm ở viện La Hán, Chương châu.

Sư người Thường Sơn, họ Lý. Ngày còn bé thì chỉ ăn chay nói là những lời kỳ lạ, khi 18 tuổi thì từ giã cha mẹ thờ ngài Vô Tướng Đại sư ở chùa Vạn Tuế tại bốn phủ, cạo tóc và thọ giới học Tỳ Ni. Một hôm Sư vì chúng lên Đài nói giới bốn Bồ-tát xong bèn nói trì phạm chỉ kỷ luật thân mà thôi không phải là chân giải thoát, y theo văn mà hiểu lẽ nào phát Thánh ư? Ngay sau đó đi hỏi Nam Tông. Lúc đầu Sư tham vấn với Tuyết Phong ở Vân Cư song cũng chưa có chỗ thấy. Sau Sư đến chỗ Đại sư Huyền Sa Tông Nhất, 1 lời dẫn dắt liền rỗng rang không mê lầm. Huyền Sa từng nói 3 cõi duy tâm ông hiểu thế nào? Sư chỉ cái ghế hỏi rằng: Hòa thượng gọi đó là cái gì? Huyền Sa nói là cái ghế. Sư nói: Hòa thượng chẳng hiểu 3 cõi duy tâm. Huyền Sa nói ta gọi cái đó là cây trúc ông gọi là gì? Đáp: Quế Tham cũng gọi là cây trúc. Huyền Sa nói hết cả đại địa tìm 1 người hiểu Phật pháp không thể được. Sư từ đó càng thêm cố gắng. Huyền Sa mỗi khi dẫn dạy người học ra các Tam-muội đều khiến Sư giúp tiếp (trợ phát). Sư tuy ở trong chúng dấu mình nhưng tiếng khen rất xa - Lúc đó Vương công cai quản Chương Châu đề nghị ở núi đá phía Tây của Mân thành xây dựng tinh xá đặt tên là địa tạng, mời Sư đến trú trì. Được hơn 12 năm thì Sư dời về viện La Hán ở Chương châu. Mở mang Huyền yếu học trò đến rất đông. Sư lên pháp đường nói rằng: Tông Môn Huyền Diệu chỉ là như thế sao? Hay riêng có kỳ đặc. Nếu có kỳ đặc thì ông nêu ra cái gì. Nếu không có thì đi đi. Chẳng thể lấy 3 chữ liền là Tông thừa. Những gì là 3 chữ, 1 là Tông giáo thừa. Ông mới nói đến Tông thừa liền là Tông thừa, nói đến giáo thừa liền là Giáo thừa. Nay Thiền Đức, Phật pháp Tông thừa đều là từ miệng ông lập ra danh tự nói và làm đều cho là phải. Đây phải hướng về cái đó mà nói Bình nói thật nói Viên nói Thường. Nay các Thiền Đức, ông gọi cái gì

là Bình Thật, đem cái gì là Viên Thường. Người bên cạnh đi hành cước lý phải phân biệt chớ chôn vùi nhau. Được chút ít thanh sắc danh tự giữ ở trong tâm bảo rằng ta đã hiểu rõ chọn lựa kỹ. Ông hiểu cái gì? Chọn cái gì? Ghi nhớ được danh từ gì? Chọn lựa được thanh sắc gì? Nếu chẳng phải là danh tự thanh sắc thì ông làm gì mà ghi nhớ chọn lựa? - Gió thổi cây tùng là tiếng ếch kêu gà gáy là tiếng (thanh). Sao không ở trong đó mà nghe lấy chọn lựa đi. Nếu trong đó có ý suy tìm gương mẫu (hình dạng) thì chỉ như trong miệng Lão tăng lại có nhiều ít ý suy tìm cùng Thượng tọa, chớ lầm. Tức nay là thanh sắc từng từng là sẽ bằng nhau hay không bằng nhau? Nếu bằng nhau thì kim cương bí mật của ông phải có hoại diệt. Vì sao như thế? Vì tiếng xuyên phá tai ông, sắc xuyên phá mắt ông, duyên tức lấp đầy vọng tưởng của ông, chạy giết thể thanh sắc của ông chẳng chừa. Nếu chẳng bằng nhau, lại chỗ nào mà được thanh sắc đến, hiểu không? Trái nhau hay chẳng bằng nhau thử luận xem. Chút sau Sư lại nói: Là Viên Thường Bình Thật ai nói gì chưa phải là lão trong thôn Huỳnh Di biết nói thế. Đó là Cổ Thánh nêu cái chốt để giúp nhau hiển phát. Thời nay chẳng biết tốt xấu liền cho ta Viên Thật, nói ta riêng có Tông phong huyền diệu, Phật Thích Ca không có lưỡi, chẳng như cái chốt ông đóng vào ngực. Nếu luận tội sát đạo dâm, tuy nặng hay nhẹ còn có lúc hết, còn việc chê bai này như bọ mọt mắt chúng sinh, vào địa ngục mà nuốt hoàn sắt nóng, chớ cho là bình thường. Do đó người xưa nói lỗi ở hóa chủ chẳng can thiệp việc ông trân trọng! Tăng hỏi: Như thế nào là 1 câu của la Hán? Sư nói: Nếu ta nói ông thì thành 2 câu - Hỏi: Chẳng hiểu người nào đến Sư lại tiếp chẳng? Sư nói: Ai là người chẳng hiểu. Đáp vừa nói xong. Sư nói: Chớ tự khuất. Hỏi: Tám chữ chẳng thành vì chữ không phải lúc ấy thế nào? Sư nói: Ông thật chẳng hiểu. Thưa: Đệ tử thật chẳng hiểu. Sư nói: Xem lấy dưới đầu gót chân. Hỏi: Như thế nào là Sa môn chánh mạng thực? Sư nói: Ăn được chẳng. Hỏi: Muốn ăn cơm này phải làm phương tiện nào? Sư nói: Lấp đầy miệng ông. Hỏi: Như thế nào là gia phong của La Hán. Sư nói: Không nói với ông. Hỏi: Vì sao không nói? Sư nói: Là gia phong của ta. Hỏi: Như thế nào là Thân pháp vương? Sư nói: Ông nay là thân gì? Đáp: Đó tức không thân. Sư nói: Rất đau khổ - Sư lên pháp đường vừa ngồi, có 2 tăng 1 lúc cùng ra lễ bái. Sư nói: Đều lầm. Hỏi: Như thế nào là câu đánh chẳng bể? Sư nói: Đánh. Hỏi: 1 Phật ra đời khắp vì quần sinh, Hòa thượng nay vì cái gì? Sư nói: Chỗ nào gặp 1 Phật. Hỏi: Đó tức là Học nhân tội lỗi. Sư đáp: Cẩn thận, lui ra. Hỏi: Như thế nào là gia phong của La Hán? Sư nói: Trong ngoài xem lấy. Hỏi: Như thế nào là Huyền chỉ

của các Thánh? Sư nói: 4 vùng đất trũng. Hỏi: Khi việc lớn chưa chịu thì thế nào? Sư đáp: Do ông. Hỏi: Như thế nào là mắt mười phương? Sư nói: Nháy mắt trên lông mày. Hỏi: Nhân thỉnh ngài Bảo Phước dưỡng trai khiến người truyền thỉnh Hòa thượng từ bi chỉ dạy. Bảo Phước nói: Từ bi vì ai?. Sư nói: Hòa thượng vì sao nói lộn là chẳng từ bi. Sư ngắm trăng mà nói: Mây chuyển có mưa rồi. Vị Tăng hỏi: Chẳng phải chấn động mà là gió chuyển. Sư nói: Ta nói mây cũng chẳng chuyển, gió cũng chẳng chuyển. Tăng nói Hòa thượng lại vừa nói mây động. Sư nói: Lỗi ai? Sư thầy Tăng đến liền đưa phát trần lên nói. Lại hiểu chăng? Vị Tăng nói tạ ân Hòa thượng từ bi chỉ dạy Học nhân. Sư nói: Thấy ta dựng phát trần liền nói chỉ dạy Học nhân, ông mỗi ngày thấy núi thấy nước lại không chỉ dạy ông. Sư lại thấy Tăng đến liền đưa phát trần lên. Vị Tăng ấy khen ngợi lễ bái. Sư nói: Thấy ta dựng phát trần lên liền lễ bái khen ngợi, ở chỗ quét đất dựng chổi vì sao không lễ bái khen ngợi - Vị Tăng hỏi: giáo có nói: Nếu thấy các tướng chẳng phải tướng thì thấy Như Lai, như thế nào là chẳng phải tướng? Sư nói: Cái lồng đèn. Hỏi: Như thế nào là xuất gia? Sư nói: Gọi cái gì làm xuất gia? - Sư hỏi: Tăng ở đâu đến? Đáp: Ở Tần châu đến? Sư nói: Đem vật gì đến? Vị Tăng không đem vật đến được. Sư nói: Vì sao ông đối chúng lừa dối? Vị tăng ấy không đáp được. Sư liền hỏi Tần Sơn há chẳng phải sinh ra Anh Vũ? Vị Tăng nói Anh Vũ sinh ra ở Lung châu. Sư nói: Cũng chẳng khác nhiều. Sư hỏi: Vị Tăng: Ở đâu đến? Đáp: Ở Báo Ân đến. Sư nói: Sao chẳng ở trong đó? Vị Tăng nói: Tăng gia bất định. Sư nói: Đã là Tăng gia vì sao bất định. Tăng không đáp được - Khi Sư ở tỉnh xá Địa tạng Tăng báo rằng: Hòa thượng Bảo Phước đã thiên hóa. Sư nói: Bảo Phước thiên hóa Địa tạng vào tháp. Sau khi Vương Công lên Tuyết Phong cúng cho chúng Tăng, thì Thượng tọa Tùng Yểm không có mặt, có Sư đệ thay thế đưa tên lên nhận y. Tùng Yểm trở về, sư đệ nói: Tôi vì Sư huynh đưa tên lên rồi. Yểm hỏi: Ông nói tên ta là gì? Sư đệ không đáp được. Sư đáp thay rằng: Sư huynh được tham đó. Lại nói: Chỗ nào là chỗ tham? Sư lại đáp thay rằng: Đưa tên 2 lần - Sư cùng Trường Khánh Bảo Phước vào châu nhìn thấy hàng rào bằng cây Mẫu Đơn. Bảo Phước nói: Đẹp thay 1 đóa hoa mẫu đơn. Trường Khánh nói: Chớ xem họa. Sư nói: Khá tiếc cho 1 đóa hoa - Sư hỏi: Vị Tăng: Ông ở chỗ Chiêu Khánh có nghe gì khác lạ thử nói xem. Vị Tăng nói: Không dám nêu lầm. Sư nói: Sự thật nêu làm gì? Vị Tăng hỏi: Hòa thượng nhân gì như thế. Sư nói: Ông nói đọa rồi - Chúng Tăng tham buổi tối nghe tiếng còi. Sư nói: La Hán 3 ngày 1 lần lên pháp đường. Vương Thái Phó 2 lúc giúp nhau.

Vị Tăng hỏi: Như thế nào tâm xưa nay của Học nhân. Sư nói: Phải, là tâm xưa nay của ông. Vị Tăng hỏi: Sư ở bảo tòa nói pháp độ người chưa biết là người nào? Sư nói: Ông cũng ở bảo tòa độ ai? Vị Tăng hỏi: Trong gương xem hình thấy chẳng khó như thế nào là gương? Sư nói: Lại thấy hình chẳng? Vị Tăng nói: Chỉ được gốc chớ lo ngại, như thế nào là ngọn? Sư nói: Toàn bộ đều có. Sư cảm bệnh. Vị Tăng hỏi: Hòa thượng Tôn hầu giáo chẳng? Sư lấy gậy chống đất nói: Ông nói cái đau khổ chẳng? Vị Tăng nói Hòa thượng hỏi ai? Sư nói: Hỏi ông. Tăng nói lại đau chẳng? Sư nói: Nguyên lai cùng ta làm đạo lý. Niên hiệu Thiện Thành thứ 3 thời Hậu Đường (Mậu tý) mùa Thu, Sư lại đến Mân thành chỗ ở cũ mà đạo khắp chùa Phật trong vùng rồi, bỗng có bệnh mấy ngày thì ngồi mà mất, thọ 62 tuổi, lập được 40. Vâng theo lời dạy làm lễ trà tỳ thu xá lợi, lập tháp thờ ở góc Tây của viện. Năm Thanh Thái 2 (Ất mùi) ngày sáng trời tháng 12 lễ thỉnh nhập tháp, thụy là Chân Ứng Thiên sư.

2. Thiên sư, tịch Chiêu Tuệ Cầu ở viện An Quốc núi Ngọa Long, Phước châu.

Sư người ở Phủ Điền, tuyền châu, xuất gia ở núi Qui Dương, ở trong thất của Huyền Sa mà đứng đầu tham vấn. Nhân hỏi: Như thế nào là mặt trăng thứ nhất? Huyền Sa nói dùng cái mặt trăng của ông làm gì? Sư từ đó mà ngộ nhập. Năm Lương Khai Bình thứ 2, Huyền Sa sắp mất, Mân Soái là Vương Thị sai con đến thăm bệnh, vẫn thỉnh Sư ngâm bày người nối gót nói pháp là ai. Huyền Sa nói: Là Cầu Tử. Vương Thị làm thỉnh ghi nhớ bèn hỏi Quốc Sư Cổ Sơn rằng: Ngọa Long pháp tịch ai đảm nhiệm. Cổ Sơn nêu các Túc Đức ở trong thành thì kể có Đạo nhân khoảng 12 người đều có thể ra đời, Vương Thị cũng yên lặng ghi nhớ. Đến ngày khai pháp đường quan liêu cùng Tăng lữ đến pháp hội Vương Thị bỗng hỏi chúng rằng: Ai là Cầu Thượng tọa, do đó chúng Tăng chỉ Sư. Vương Thị bèn thỉnh Sư lên tòa, Sư im lặng hồi lâu bảo chúng rằng: Chớ hiểm tịch tịch chớ nói không thể kham, chưa rõ bờ cõi luận lượng thế nào. Do đó bình thường dùng tiếng để khâu gọt 1, 2 mà giúp cơ đó phát Đạo. Hết cả mười phương thế giới tìm 1 người làm bạn không thể được. Vị Tăng hỏi: Đạo ý Phật pháp từ phương tiện nào đốn nhập? Sư nói: Nhập là phương tiện. Hỏi: Mây từ núi nào khởi lên, gió từ khe nào sinh ra. Sư nói: Hết sức mình gắng làm không lìa Trung pháp. Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Ta ở chốn này cơm cháo nhân duyên vì huynh đệ nêu bày trọn là bất thường. Muốn được tĩnh yếu thì phải từ núi sông đất liền cùng ông phát minh. Đạo ấy đã thường cũng

hay rốt ráo. Nếu người từ môn Văn Thù mà vào, thì tất cả vô vi như gỗ đất ngói đá quý, ông (phát sáng) phát cơ. Nếu người từ Môn Quán Âm mà vào, thì tất cả ếch nhái giun dế giúp ông phát cơ. Nếu người từ Phổ Hiền Môn mà vào thì chẳng động bước mà đến. Ta đem 3 môn phương tiện này mà chỉ bày cho ông như lấy 1 gáo mà mức nước biển lớn, khiến có rồng biết nước làm mạng sống hiểu chăng? Nếu không có trí nhãn mà xét để thì mặc ông trăm thứ khéo léo cũng không phải là rốt ráo - Vị Tăng hỏi: Học nhân mới vào tông lâm chưa sáng việc mình xin Sư chỉ bày. Sư lấy gậy chỉ bảo rằng: Hiểu chăng? Đáp: Chẳng hiểu. Sư nói: Ta mặc tình vì ông thành người ức khuất. Lại biết chăng. Nếu ước phần trên (hương thượng) cho người thì từ xưa không luận người mới vào tông lâm cho đến chư Phật quá khứ đều không thiếu sót chút nào. Như nước biển lớn tất cả cá rồng từ mới sinh đến già chết, các việc dùng nước đều bình đẳng - Hỏi: Chẳng nhằm chánh tông thỉnh Sư thành thật nói. Sư nói: Ông nói thay ta. Vị Tăng nói: Nếu có người chẳng biện làm sao? Sư nói: Đợi người chẳng biện đến. Hỏi: Chư Phật lại có Thầy chăng? Sư đáp: Có. Hỏi: Như thế nào là Thầy chư Phật. Hỏi: Tất cả người chẳng biết được. Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu. Có vị Tăng ra lễ bái hỏi: Chớ nói đầu lâu tạt tởn. Hỏi: Như thế nào là việc trên hội Linh Sơn? Sư nói: ít được linh lợi. Vị Tăng hỏi: Bỗng gặp linh lợi thì sao? Sư đáp: Đó là mịt mù chẳng biết gì. Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Các người đều cần thương lượng thì hãy hướng vào đầu lâu đem tin tức đến đây cùng ông thương lượng. Cái đó chẳng từng ngăn che ánh sáng của người. Hỏi: Việc tông thừa từ trước như thế nào? Sư im lặng hồi lâu. Tăng lại hỏi: Sư liền hét đuổi ra. Hỏi: Như thế nào là việc Đại Dữ Lãnh Đầu (kho lớn ở trên núi?)? Sư nói: Liệu ông gánh vác chẳng được. Vị Tăng hỏi: Nặng nhiều ít? Sư nói: Cái đó luận kiếp cũng chẳng làm gì được - Sư hỏi: Liễu viện chủ chỉ như Tiên sư nói, tất cả thế giới mười phương là Thể con người chân thật, ông có thấy Tăng đường không? Liễu nói: Hòa thượng chớ hoa mắt. Sư nói: Tiên sư đã thiên hóa mà thịt vẫn còn ấm - Năm Lương Càn Hóa 3 (Quý Dậu) ngày 17 tháng 08, Sư không bệnh mà mất.

3. Đại sư Minh Chân Trong Cơ ở chùa Thiên Long, Hàng châu.

Sư người ở Hoàng Nham, Thai Châu. Sư từ ngài Huyền Sa mà đắc pháp rồi trở về vào Triết trung. Tiên Võ Túc Vương thỉnh Sư nói: Pháp trú trì. Sư lên pháp đường bảo rằng: Nếu thật nêu Tông Phong riêng nói bốn phạm sự, liền đồng với đá trở, nếu nói tin tức dứt phạm Thánh không có sơn hà đại địa, hết cả mười phương thế giới đều là 1

mắt. Đây tức là việc không được mình mà nói, do đó thường nói, đui điếc cảm ngộ là Thiên Đà. Người trí thức thời ấy chẳng biết làm sao, chỉ hướng trước mắt mà thể diệu hiểu rõ? thân tâm vạn tượng cùng sum la. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Tuyên kỳ bất động? Sư nói: Núi cao mấy lớp. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là vắng lặng không gốc rễ? Sư nói: Mấy trắng 1 đeo. Hỏi: Như thế nào là nguồn được chỉ? Sư nói: Thỏ mọc sừng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là theo chiếu mật tông. Sư nói: Rùa rụng lông. Hỏi: Hoa sen chưa mọc ra khỏi nước thì thế nào? Sư nói: Ai người chẳng biết có. Vị Tăng hỏi: Mọc ra khỏi nước rồi thì thế nào? Sư nói: Thơm lừng đeo mắt. Hỏi: Mặt trăng sáng rực rỡ trên không là thế nào? Sư nói: Chính là phần quang cảnh (cảnh phân quang), sao tiêu chỉ ngọc lâu.

4. Đại sư Thanh Pháp Khế Phù ở viện Tiên tông, Phước châu.

Khi xưa ngày mở pháp đường có Vị Tăng hỏi: Sư rằng: Lên Bảo tòa nói việc gì? Sư nói: Chọn bỏ vào lỗ tai. Vị Tăng hỏi: Vì sao người xưa nói tai mất chẳng đến được? Sư nói: Trên cây anh vàng chẳng sinh trái lê. Vị Tăng hỏi: Chỗ chẳng đến xưa nay, thỉnh Sư nói. Sư nói: Hỏi làm gì? Hỏi: Nhiều tay luyện vàng ai được? Sư nói: Đưa tay ngăn ngàn dặm, nghỉ ngơi mặc ý xem. Bên cạnh núi cao hoa rất đẹp, trước đài trên cảnh việc thế nào? Sư nói: Trong ánh sáng báu vô giá mà hiện khách mù mờ tối biết làm sao? Vị Tăng hỏi: Hoa ưu đàm gây mọi người đều thấy, hương thượng Tông thừa ý thế nào? Sư nói: Xà-lê nếu hỏi ý Tông thừa, chẳng bằng chỗ tịnh Tát-bà-ha. Hỏi: Như thế nào cảnh giới của chư Phật trong nước Đại Mân? Sư nói: Tọa hóa trọn khó lường, gió xuân mặc tự nhẹ. Hỏi: Như thế nào là báu trong Đạo? Sư nói: Vân Tôn lệ cũng rơi. Hỏi: Các Thánh khi thâm quang qui nguyên rồi thì như thế nào? Sư nói: 3 tiếng vượn kêu dứt, khách ngàn dặm nghe sầu. Vị Tăng hỏi: Chưa biết ngày nay như thế nào mà thấu được cơ người xưa? Sư nói: Lòng tốt hướng ông nói, phải tránh lúc chưa sinh.

5. Thiên sư Thao ở viện Quốc Thái núi Kim Hoa, Vụ châu.

Sư lên pháp đường nói: Không lia chỗ hiện tại này đều là Diệu Minh Chân Tâm. Do đó Huyền Sa Hòa thượng nói hiểu câu cuối cùng của ta thì ra đời ít người biết, sao giống Quốc Thái có câu cuối. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là 1 câu cuối của Quốc Thái. Sư nói: Xà-lê quá chậm. Hỏi: Như thế nào là Tỳ-lô Sư? Sư nói: Chuyên bày cùng Lão huynh là đệ tử. Hỏi: Đạt-ma đến nước Đường thì không hỏi, hỏi như thế nào là việc vị lai. Sư nói: Phải gặp vua Lương (Võ Đế). Hỏi: Gương xưa chưa mài lúc đó thế nào? Sư nói: Gương xưa. Hỏi: Mài rồi thì thế nào? Sư

nói: Gương xưa.

6. Thiên sư Thành ở Nam Đài Hành Nhạc.

Tăng hỏi: Huyền Sa tông chỉ, thỉnh Sư nêu bày. Sư nói: Ở chỗ nào được tin tức này? Vị Tăng nói người tiếp là ai? Sư đáp: Được người chẳng mê mình. Hỏi: Đắm trong trăng hiện ra là cảnh giới của người nào? Sư nói: Chẳng liên quan đến việc của ông. Tăng nói mượn nhau hỏi lại ngại gì? Sư nói: Tìm trăng trong đầm không thể được. Hỏi: Là đất 4 chỉ vì sao có vân cá. Sư nói: Có Thánh Lượng ở đó. Vị Tăng nói: Lượng này vì người nào mà cho? Sư đáp: Chẳng vì Thánh nhân.

7. Thiên sư Đạo Hy ở viện Bạch Long, Thặng Sơn, Phước châu.

Sư người huyện Mân Phước châu. Sư lên pháp đường nói: Chẳng cần cất bước oai quang của ai, lại hiểu chẳng? Nếu nói chỗ đi của mình vốn tự như thế rất mừng chớ giao thiệp. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư hỏi: Ông từ chỗ nào đến? Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: Ông sớm lễ 3 lạy. Hỏi: Chẳng trách trước nay thỉnh Sư nói: Thặng. Sư nói: Được. Hỏi: Như thế nào là Đạo Chánh chân? Sư nói: Cởi lừa tìm lừa. Hỏi: Thỉnh Sư đáp không nói chủ khách? Sư nói: Xưa nay từng ghi được. Vị Tăng hỏi: Tức nay như thế nào? Sư nói: Không phải chỉ tai điếc mà gồm cả mắt mù. Hỏi: Khi tình quên thể hợp thì như thế nào? Sư nói: Riêng lại mộng thấy cái gì? Hỏi: Học nhân định trình 1 câu hỏi thỉnh Sư cất. Sư nói: Không xét? Tăng hỏi: Vì sao không cất. Sư nói: Cần biết người giỏi. Hỏi: Đại chúng vân tập thỉnh Sư nêu bày tông giáo. Sư nói: Người nghe ít lỗi. Hỏi: Chẳng liên quan đầu môi, Xin Sư chỉ bày. Sư nói: Chẳng liên quan đầu môi hỏi tương lai. Vị Tăng nói: Đó tức là quần sinh có nhờ cậy. Sư nói: Chớ nhàn ngôn ngữ nói chuyện phiếm. Hỏi: Thỉnh Hòa thượng sinh cở đáp thoại. Sư nói: Mang giấy bút lại chép đem đi. Hỏi: Như thế nào là nhiều miệng suy nghĩ? Sư nói: Hiện ra (phát ra) liền nói với ông. Hỏi: Học nhân nay thấy đã hiện ra. Sư nói: Từng lừa gạt mấy người đến. Hỏi: Nghe người xưa có nói: Đầu lâu thường can dự thế giới lông mũi đựng gia phong, như thế nào là đầu lâu thường can dự thế giới. Sư nói: Đến trước đây sẽ nói với ông. Tăng hỏi: Như thế nào là lông mũi đựng gia phong. Sư đáp: Lui ra đi, lúc khác hãy đến.

8. Đại sư Minh Pháp Xung Áo ở Loa Phong, Phước châu.

Trước Sư ở Bạch Long. Sư lên pháp đường nói rằng: Mọi người đầy đủ, mọi người thành kiến sao làm lạ được sơn tăng. Trân trọng. - Vị Tăng hỏi: các pháp tướng vắng lặng chẳng thể lấy lời nói, như thế nào là tướng vắng lặng? Sư nói: Hỏi đáp đều đầy đủ. Vị Tăng nói: Đó tức

là chân như pháp giới không mình không người. Sư nói: Chỗ đặc biệt khiến người sâu. Hỏi: Khi Ngưu Đầu chưa gặp Tứ Tổ thì thế nào? Sư đáp: Đức trọng quý thần kính. Hỏi: Gặp rồi thì thế nào? Sư nói: Thông thân Thánh chẳng lường. Hỏi: Như thế nào là 1 câu của Loa Phong? Sư nói: Khổ. Hỏi: Như thế nào là người xưa nay? Sư đáp: Buồn bã từng la cảnh giới nguy.

9. Hòa thượng ở núi Thuyền Long Tuyên Châu.

Vị Tăng hỏi: Như thế nào là khắp nơi đều Bồ đề? Sư lấy gậy đuổi đi, Tăng bèn chạy. Sư nói: Dừng lại sau này gặp tác gia nói xem. Sư lên pháp đường dờ gậy lên nói: 30 năm ở núi được gậy khí lực này. Lúc đó có vị Tăng hỏi: Hòa thượng có khí lực gì của nó? Sư nói: qua khe qua núi chống Đông chống Tây.

10. Đại sư Chí Đức Quang Tự ở Vân Phong núi Thiên Thai.

Sư lên pháp đường nói rằng: Chỉ vì chúng sinh nhật dụng (cái chúng sinh dùng hằng ngày mà không biết) mà không biết. Ví như phép tắc trong tam thiên đại thiên thế giới có các mặt trời mặt trăng, các sao núi sông, tất cả hàm linh từ 1 lỗ lông vào 1 lỗ lông, lỗ lông không nhỏ mà thế giới không lớn, trong đó chúng sinh chẳng biết chẳng hay. Nếu cần để gặp Thượng tọa nhật dụng cũng lại chẳng biết. Vị Tăng hỏi: Ban ngày thì Tăng công tượng, ban đêm thì tượng công Tăng, chưa biết ý này như thế nào? Sư nói: Xà-lê chẳng phải là từ Trà Đường đến chẳng?

11. Am Chủ Khế Như ở núi Đại Chương, Phước châu.

Sư người Vĩnh Thái Phước châu. Sư thọ nghiệp tại viện Đâu suất, thôn Bách Trượng ở Tuyên Châu, quyết chí tìm hiểu Tổ Đạo, tham vấn ngài Huyền Sa mà ngộ được thuyết chỉ. Huyền Sa ghi nhận rằng: Người Thiên đã ẩn dật thì sau nó cần 1 người đứng hầu hay không? Sư từ đó không tụ họp bàn thiền không nuôi kẻ hầu ẩn vào 1 núi nhỏ, xẻ gỗ sam cất am tranh mà nương thân. Phàm có vị Tăng đến tùy việc mà ứng tiếng khai thị. Vị Tăng hỏi: Sinh tử, đến làm sao tránh. Sư nói: Lệnh đến vâng làm. Hỏi: Như thì tức bị sinh tử cột trời đem đi. Sư nói: Ai tà. Hỏi: ý Tây Thiên chống thế nào? Sư cầm tích trượng chống lên đất mà rung lên. Vị Tăng hỏi: Chưa biết đây là nghĩa gì? Sư nói: Đó là Trương gia đánh. Tăng định nói thì Sư lấy gậy đánh - Thanh khoát và Xung Húc là 2 Trưởng lão nghe tiếng Sư mà chưa từng gặp. Một hôm đồng đến thăm gặp Sư gặt lúa. Khoát hỏi: Đây Đạo giả, Am chủ ở đâu? Sư hỏi từ đâu đến. Đáp: Dưới núi đến. Sư hỏi: Nhân đâu được đến đó. Đáp: Đó là chỗ nào? Sư vái chào và nói: Đi xuống đó mà uống trà đi. 2 Trưởng lão mới biết là Sư, bèn chỉ am mà luận vị cao, cùng ngồi với nhau chẳng biết

đêm đã về, thấy sài lang hổ báo đến trước am mà tự nhiên hiền lành. Khoát nhân đó có thơ rằng:

*Đi chẳng đi tùy tiện
Ai biết tình đi ở
Một bữa cơm chưa no
Vạn hộ chớ sống thừa
Không phải Đạo, khó phục
Tay không chớ cùng tranh
Rồng ngâm chỗ mây nổi
Nhàn huyết hai, ba tiếng.*

Hai Trưởng lão tìm vào núi Đại Chương lập am tĩnh Sư về ở, 2 nơi ngồi một mình gần 52 năm mà mất. Khoát tuy kế thừa chỉ dụ. Nhưng sau được Thùy Long ấn khả thế là nối tiếp dòng của Thụy Long, ở Bảo Phước tại Chương châu.

12. Hòa thượng Lộc ở Vĩnh Hưng núi Liên Hoa, Phước châu.

Mân Vương thỉnh Sư mở pháp đường, khi chưa lên tòa, Sư đứng trước tòa nói rằng: Đại vương và đại chúng lắng nghe tôi có điều chân chánh xin nêu bày, cả hội này đều được nghe, há có người không nghe. Nếu có người không nghe là kia đây lừa nhau vậy. Rồi lên tòa. Có Vị Tăng hỏi: Quốc vương thỉnh Sư ra đời, chưa rõ ngày nay 1 hội sao giống Linh Sơn? Sư nói: Suốt xưa truyền nay. Hỏi: Như thế là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Đầu lông hiện bày sa giới, nhật nguyệt hiện rõ trong ấy.

13. Thượng tọa Sư Tịnh ở chùa Quốc Thanh, Thiên Thai.

Trước gặp Hòa thượng Huyền Sa dạy chúng rằng: Các ông 1 đời như có tang cha mẹ, thì ta bảo đảm các ông rất được thấu suốt. Sư bèn nổi lời trước mà hỏi rằng: Chỉ như trong giáo dạy không được đem tâm hiểu biết mà suy lường tri kiến Vô thượng của Như Lai thì làm sao? Huyền Sa nói: Ta nói các ông rất được thấu suốt triệt để tâm hiểu biết lại suy lường được kịp chăng? Sư từ đấy mà tin vào. Sau Sư ở Thiên Thai hơn 30 năm chẳng xuống núi. Rộng họp 3 học riêng 1 mình bày hạnh Thiền tịch, thường xem long Tạng. Xa gần đều kính trọng. Người thời ấy gọi là Thượng tọa Đại tịnh. Từng có người hỏi đệ tử mỗi khi đang đêm ngồi yên thì tâm niệm lăng xăng chưa biết cách nào nhiếp phục, nguyện xin chỉ dạy. Sư đáp: Như khi đang đêm ngồi yên mà tâm niệm lộn xộn, liền đem tâm lăng xăng kia mà xét chỗ lộn xộn. Xét không có chỗ nào cả thì niệm lăng xăng kia sao còn. Lại xét rõ tâm xức xét kia thì tâm hay cứu xét kia sao còn. Lại chiêu trí vốn không, chẳng được

duyên cũng vắng lặng mà không phải vắng lặng bởi không có người chủ vắng lặng soi chiếu mà không phải chiếu, bởi không có cảnh được chiếu cảnh trí đều lặng thì tâm lo nghĩ cũng an. Ngoài chẳng tìm kiếm, trong chẳng trụ dính, 2 nẻo đều vắng, 1 tánh vui vẻ. Đây chính là yếu đạo trở về nguồn. Sư nhân thấy huyền nghĩa trong gáo bèn nói 1 bài kệ hỏi, những người học lưu kệ rằng:

*Nếu Đạo pháp đều như huyền có
Tạo các lỗi ác đều không lỗi
Vì sao chỗ làm nghiệp không vọng
Mà nhờ sức từ Phật tiếp dạy.*

Lúc đó có tiểu tịnh Thượng tọa đáp rằng:

*Người huyền làm huyền huyền xoay vần
Nghiệp huyền hay vời huyền được trị
Chẳng rõ huyền sinh các khổ huyền
Biết rõ như huyền, huyền chẳng làm. (vô vi)*

Cả 2 Tịnh Thượng tọa đều mất ở núi này. Nay di tích vẫn còn ở chùa Quốc Thanh.

*** Đệ tử nổi pháp của Tuệ Lăng Thiên sư ở viện Trường Khánh, Phước châu trước đây.**

1. Sư người ở Triều châu.

Từ khi Hòa thượng Lăng mới đến ở với ở Chiêu Khánh, Sư vào thất mà tham vấn. Kịp khi Lăng Hòa thượng vào phủ Trường Lạc hoàng hóa hưng thịnh ở Tây viện. Sư nổi gót ở Chiêu Khánh, học chúng như cũ. Sư lên pháp đường nói rằng: Tiếng trước dâng lên là cô phụ bình sinh, câu sau nêu cơ, là trái khác Đạo thể. Vì sao như thế? Đại chúng lại nói từ nay lại làm gì? - Lại bảo chúng rằng: Chiêu Khánh đêm nay cùng các người 1 phen nêu nói, lại hiểu rõ chỗ lạc chẳng? Lúc đó có vị Tăng bước ra nói: Đại chúng 1 lúc tan đi lại xúng ý Sư chẳng? Sư nói: Đáng cho ăn gậy. Tăng lễ bái. Sư nói: Tuy có ý rửa mù, lại không biết biết trắng sáng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là biết trắng sáng? Sư nói: Đây là ý rửa mù. Hỏi: Như thế nào là hạnh Sa môn? Sư nói: Chẳng phải hạnh chẳng làm. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Còn ruồi trên trâu sắt. Hỏi: Như thế nào là hộp kiếm. Sư im lặng hồi lâu. Tăng mờ mịt chẳng biết gì (không làm gì?). Sư nói: Cũng phải gánh vác Chiêu Khánh mới được. Hỏi: Như thế nào là 1 câu Đề tông (nêu). Sư nói: Chẳng được mê muội chấp chặt Chiêu Khánh. Tăng ấy lễ bái đứng dậy thì Sư lại nói chẳng được mê muội chấp chặt Chiêu Khánh, thì dặn ông làm gì 1 câu

đề tông. Tăng không đáp được - Hỏi: Văn Thù dưới gương chẳng gánh vác lúc ấy thế nào? Sư đáp: Chưa phải là người giỏi. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người giỏi? Sư đáp: Là ông nói đọa. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Chiêu Khánh. Sư nói: Thà thanh bản tự vui, chẳng làm trọc phú nhiều lo. Hỏi: Như thế nào là 1 tuyến đạo của Nam Tuyên. Sư nói: Không từ nói với ông chỉ sợ so lại so - Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: Thất điện bát đảo. Hỏi: Học nhân căn tánh chậm chạp. Xin Sư từ bi chỉ 1 nẻo đường. Sư nói: Cái đó là lão bà tâm. Vị Tăng nói: Bi Hoa mổ xẻ để hiểu từ tôn việc tông thừa từ trên là như thế nào? Sư nói: Đó phải được ông thân hỏi mới được. Sư hỏi: Vị Tăng từ đâu đến? Vị Tăng đáp từ Bích Sài đến. Sư hỏi: Lại có chẻ mà không bẻ ra chăng? Vị Tăng nói: Có. Sư nói: Thế nào là chẻ mà không bẻ ra? Tang không đáp được. Sư nói: Nếu ông nói không được thì hỏi ta, ta nói với ông. Vị Tăng hỏi: Thế nào là chẻ mà không bẻ ra. Sư nói: Lừa giết người nhân địa động. Vị Tăng hỏi: Lại có chẳng động chẳng? Sư nói: Có Vị Tăng hỏi: Như thế nào là chẳng động. Sư nói: Động từ Đông đến mà lại đi về Tây. Hỏi: Pháp vũ, thắm khắp lại có chỗ chẳng thắm chẳng? Sư nói: Có Vị Tăng hỏi: Như thế nào là chỗ chẳng thắm. Sư nói: Nước tưới chẳng dính. Hỏi: Như thế nào là chỗ sâu xa của Chiêu Khánh? Sư nói: Cùng ông mất tiêu. Hỏi: Như thế nào là người trong thành 9 lớp. Sư nói: Lại cùng ông biết nghe chẳng? Sư lên pháp đường Tăng chúng ủng hộ (vây quanh) pháp tòa. Sư nói: Trong đó không có vật, các người khổ công tìm kiếm nắm bắt làm gì? Nghĩ tâm chớ sớm giao thiệp, lại ra trước cửa ngàn dặm vạn dặm, nay đã từ trên đều gắn vào tinh thần Chiêu Khánh 1 lúc ném đi cùng các người được chẳng. Sư lại hỏi: Có tiếp được chưa? Chúng đều không đáp. Sư nói: Cực nhọc mà không công các người có ngu độn không, xem người xưa một vài cái được vui vẻ như thế, mới thấy liền vác đem đi, cũng rõ ràng một tí. Nếu có người này chẳng phải chỉ 4 việc cúng dường. Liền lấy lưu ly làm đất, bạc trắng làm vách cũng chưa là quý. Đế Thích đi trước, Phạm Vương theo sau, đem sông dài làm tô lạc, biến đất liền thành vàng ròng cũng chưa là đủ. Ngay được như thế cũng chỉ là 1 bậc, lại hiểu được chẳng, trân trọng.

2. Đại sư Ngạn Cầu Thật Tướng Đắc Nhất ở chùa Long Hoa, Hàng châu.

Ngày mở pháp đường Sư bảo chúng rằng: Hôm nay đã lên pháp tòa nhưng vào biết kiêng sợ được chỉ như việc chẳng kiêng sợ thì chúng đây lại có người cùng làm chứng minh chẳng, nếu có thì ra đây cùng làm gương mẫu. Lúc đó có vị Tăng hỏi: Quận tôn thỉnh Sư như thế nào

mà nêu bày tông chỉ. Sư nói: Pháp đến chỗ khác rất kỳ lạ truyền. Hỏi: Tòa này từ trời rơi xuống hay từ đất trời lên. Sư hỏi: Làm gì? Vị Tăng nói: Tòa này cao rộng làm sao bay lên được. Sư nói: Ngày nay mấy lần giúp ông an ổn - Hỏi: Linh Sơn 1 hội, Ca-diếp thân nghe, ngày nay 1 hội người nào được nghe? Sư nói: Người giống ta chỉ cốt hệ ở Đại Tiết - Tăng nói: Định liệu giải thay! Sư nói: Đem nước vào trà đường uống đi. Sư lại nói: Từ trước Phật pháp giao cho Quốc vương đại thần và tín thí có sức, ngày nay Quận tôn và các quan liêu đặc biệt kính thỉnh Sư không xiếc nổi xấu hổ. Sơn Tăng lại có 1 câu cuối cùng ban bán rẽ cho các người. Sư bèn đứng dậy nói rằng: Lại có người mua chằng? Nếu có người mua thì đưa ra, nếu không có người mua thì cửa hèn tự thu vào, đứng lâu rồi. Trần trọng - Có lúc Sư lên pháp đường nói rằng: Ngày tốt giờ tốt mau nói, mau nói ra. Lại bảo đại chúng đến gần đây nghe lão già này nói Đệ nhất nghĩa! Đại chúng đến trước. Sư liền đánh đuổi đi. Hỏi: Như thế nào là tự mình của Học nhân? Sư nói: Trên tuyết lại thêm sương.

3. Thiên sư Liên ở Bảo An huyện Lâm An, Hàng châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Bảo An? Sư nói: Hỏi có gì khó. Hỏi: Như thế nào là kiểm thời lông? Sư nói: Gậy sắt cứng của Dự Chương. Vị Tăng nói: Học nhân không hiểu. Sư nói: Chương Giang đích thân đến nơi. Hỏi: Như thế nào là Hạnh Sa môn? Sư nói: Sư Tăng đội mũ trên đầu. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Hồ chết đủ người xem. Hỏi: 1 hỏi 1 đáp kia đây cùng nêu, như thế nào là 1 câu Bảo An người chẳng sợ (chẳng sợ người?). Sư nói: Ông đến chỗ khác làm sao nêu.

4. Đại sư Tuệ Giác Quang Vân ở viện Báo Từ, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói rằng: Thuốc chữa lành bệnh không cần lửa chở, nếu cứ vào đêm nay ai về nhà nấy, trần trọng. Vị Tăng hỏi: Nghe nói Tuệ Giác có bí quyết khóa miệng làm sao chỉ bày cho người? Sư nói: Nhờ gậy của ta không ở trong tay. Vị Tăng nói: Đó tức là hiểu sâu Từ tôn. Sư nói: Đợi ta chịu ông liền được - Sư vào phủ, Mân Vương hỏi: Báo Từ cùng Thần Tuyên cách nhau gần xa. Sư nói: Nếu nói gần xa thì không bằng đích thân đến. Sư hỏi: Rằng: Đại Vương ngày làm ngàn sai là tâm nào? Vương nói chỗ nào được tâm đến. Sư nói: Há có người không có tâm. Vương nói: Việc bên nào làm gì (việc bên kia thế nào). Sư nói: Tỉnh bên đó mà hỏi: Vương nói: Đạo sư đối người khác thì được. Hỏi: Đại chúng đến đông thỉnh Sư nêu bày. Sư nói: Lại có mấy người chưa nghe. Hỏi: Đó tức là chẳng nhờ trên xuống. Sư nói:

Chẳng trên xuống thì ông hướng vào đâu mà hiểu? Đáp: Nếu có chỗ thì cô phụ Hòa thượng. Sư nói: Tức sợ chẳng biện tinh thô. Hỏi: Phàm nói pháp thì ở Như pháp mà nói, ý này như thế nào? Sư nói: Có gì nghi sai. Hỏi: Người xưa xoay mặt vào vách ý thế nào? Sư liền đánh. Hỏi: Chẳng nhờ nói năng thính Sư chỉ thẳng (đi tắt)? Sư nói: Cần gì phải đợi thượng lượng.

5. Thiệu Tông Viên Trí Thiên sư ở núi Khai tiên, Lô Sơn.

Sư là người ở Cô Tô, bản tánh thật thà chẳng thích lưu tục. Thuở nhỏ nương chùa Lưu Thủy ở quận này mà xuất gia thọ giới. Sau vào thất ngài Trường Khánh mà ngâm khế chân yếu. Trước cất am ở núi Liễu kiên châu, 20 năm tiếng Đạo vang xa. Quốc chủ Giang Nam là Lý Thị lập chùa mời Sư chuyển pháp luân, bạn Thiên đến đông. Kịp khi Quốc chủ đi tuần du ở Hồng tỉnh thì đích thân vào núi gặp Sư lên pháp đường khiến Tăng ra hỏi: Như thế nào là cảnh cửa khai tiên. Sư nói: Tốt nhất là 1 cảnh phá sắc núi sinh. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người trong cảnh. Sư nói: Lượm củi khô mà nấu nước vãi. Quốc chủ càng thêm kính trọng Sư. Sau Sư mất ở chùa trong núi này, Linh Tháp vẫn còn.

6. Đại sư Hiếu Ngộ Bảo Tư ở viện Báo Ân, Kim Lân, Vụ châu.

Sư lên pháp đường, Đại chúng đứng lâu. Sư nói: Các huynh đệ đều từ Sơn môn mà lại. Chủ nhân miệng như biển đắm tương tợ, chớ thành tướng trái phụ nhau cũng không ở lâu trong chúng, huynh đệ cũng chưa cần quái lạ nếu tham học nhân sao phiền đứng lâu, ai nấy đều nên trở về. Trân trọng. Sư khai cơ phương trượng. Vị Tăng hỏi: Nên phương trượng đá thành như thế nào mà thông tin? Sư nói: Chẳng nên mê muội câu hỏi này của huynh đệ. Vị Tăng hỏi: Việc chẳng mê muội là thế nào (làm gì?) Sư nói: Thanh thiên bạch nhật (sáng tỏ như ban ngày?). Hỏi: Học nhân là kẻ sơ tâm, thính Sư chỉ đường vào. Sư bèn nghiêng tay chỉ hỏi: Lại hiểu chẳng? Vị Tăng đáp: Chẳng hiểu. Sư nói: Riêng 1 tay không sóng kêu. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Báo Ân? Sư nói: Cũng biết Xà-lê vào chúng mới đây. Hỏi: Người xưa đưa chày dựng phát trần là ý thế nào? Sư nói: Báo Ân cất lưởi 1 phần. Vị Tăng hỏi: Vì sao như thế? Sư nói: Khuất trước chịu oan uổng làm gì? Hỏi: Như thế nào là kiếm Văn Thù? Sư nói: Chẳng biết. Tăng nói chỉ như 1 kiếm xuống tay cứu sống được người làm gì? Sư nói: Sơn Tăng chỉ quản 2 thời cơm cháo - Hỏi: Thế nào là đụng mắt đều là Bồ đề? Sư nói: Đứng sau lưng là cái gì? Vị Tăng nói: Học nhân không hiểu thính Sư lại chỉ bày. Sư đưa gậy lên nói: Ông chẳng hiểu thì ăn gậy nhiều ít? Hỏi: Như thế nào là người rất biết hổ thẹn. Sư nói: Mở miệng lấy chẳng

được. Vị Tăng hỏi: Hành lý người này thế nào? Sư nói: Gặp trà thì uống, gặp cơm thì ăn. Hỏi: Như thế nào là kim cương 1 mũi tên. Sư đáp: Nói cái gì? Vị Tăng ấy lại hỏi. Sư nói: Đi qua nước Tân La đi. Vị Tăng hỏi: Đánh Ba Đằng sôi lên ắt toàn chân, chưa biết người xưa ý thế nào? Sư bèn hét. Vị Tăng nói: Đó tức chẳng phải thứ hạng. Sư nói: Lời ông nói đọa. Lại nói ta nói cũng đọa ông thì thế nào (làm gì?) Tăng không đáp được. Hỏi: Đi tức là thưởng phạt như thế nào là kiếm lỗi lông? Sư đáp: Diên bình thuộc kiếm châu. Vị Tăng nói: Đó tức là tan thân mất mạng. Sư nói: Sóng trào trong sông Tiền Đường.

7. Thiên sư Tông Nhất Pháp Thao ở chùa Khuynh Tâm, Hàng châu.

Sư lên pháp đường nói: Đại chúng chẳng cần đợi 1 câu nói hãy trở về, vẫn có phần kế thừa Tông phong chăng? Lại có ai đáp được câu hỏi này chăng? Nếu có người đáp được, thì cũng trong đó làm trò cười quái lạ cho các người, nếu đáp được thì cùng các người ở trong đó cười quái lạ. Trân trọng - Hỏi: Như thế nào là điệp thật khơi thấy hư đầu? Sư nói: Ông hỏi như chúng nhân này hết cả đều soi xét. Hỏi: Đó lại đều là chẳng trượng phu, nếu chẳng như thế lại có phần nối Tông phong chăng? Sư nói: Đưa ra 2 đầu 1 câu hỏi. Vị Tăng hỏi: Người nào biện được? Sư nói: Ba tư nuôi con. Hỏi: Chỗ đi của Phật pháp xin Sư toàn bày. Sư nói: Ông chỉ có toàn 1 câu hỏi. Vị Tăng hỏi: Vì sao nắm lấy câu hỏi này. Sư nói: Ông vừa hỏi gì? Vị Tăng nói: Nếu chẳng gặp Sư mấy thành tẩu tác. Sư nói: Giặc đi rồi mới đóng cửa. Vị Tăng hỏi: Riêng truyền 1 câu như thế nào phân phó. Sư nói: Khá tiếc cho mấy câu hỏi. Vị Tăng hỏi: Đó tức là riêng đáp cũng chẳng đáng. Sư đáp: Cũng là lời nhàn. Hỏi: Như thế nào là người chẳng chầu Thiên tử, chẳng khen Vương hầu? Sư nói: 1 ngày 3 sợi chỉ, suốt năm 1 áo nạp. Vị Tăng hỏi: Chưa biết người này lại nối Tông phong chăng? Sư nói: Thước đến nói trên đầu, mây về bay trước mắt. Hỏi: Người xưa có nói chẳng đoan phiến nào, ý này thế nào? Sư nói: Lại là người phát nghiệp. Vị Tăng hỏi: Như thế nào không phát nghiệp. Sư nói: Ông nói đọa rồi. Vị Tăng hỏi: Thỉnh đi thưởng phạt, như thế nào là kiếm thối lông. Sư nói: Đúng pháp lễ 3 lạy. Sau Sư đến ở chùa Long Sách mà qui tịch.

8. Thiên sư Hồng Nghiễm ở viện Thủy Lục, Phước châu.

Sư lên pháp đường, đại chúng vân tập xong. Sư xuống tòa bưng lò hương đi tuần hành trước đại chúng nói rằng: Cúng dường mười phương chư Phật. Rồi về phương trượng. Vị Tăng hỏi: Lìa trăm phi gồm 4 cú, thỉnh Sư hết sức làm đề cương. Sư nói: Lạc ở chỗ nào? Vị Tăng nói: Đó

tức là trời người có nhờ cậy. Sư nói: Đừng đem nước bắn hắt vào người tốt.

9. Thiên sư Hàm Trạch ở viện Quảng Nghiêm, núi Linh Ẩn, Hàng châu.

Trước Sư tham với Hòa thượng Triển ở Bảo Phước. Bảo Phước hỏi: Ông tên gì? Sư nói: Hàm Trạch. Bảo Phước nói: Bỗng gặp khô cạn thì thế nào? Sư nói: Ai là khô cạn. Bảo Phước nói là ta. Sư nói: Hòa thượng chớ lừa người tốt. Sau Sư được ngài Trường Khánh ấn ký, trụ tại Quảng Nghiêm Đạo tràng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là việc thấy mặt trình nhau? Sư xuống giường thiên nói: Tôn thể bắt (đứng) đầu ở Vạn Phước, hỏi không cùng vạn pháp làm bạn là người nào? Sư nói: Trong thành lâu thanh sử, ngoài mây tháp cao phong. - Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: Tuổi u nhân trong, trăng cao trong sáng. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: 1 núi mây trắng, 3 gian nhà cỏ. Vị Tăng hỏi: Rốt ráo thế nào? Sư nói: Đã không có Duy-na lại không (vắng) Điển tọa. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Quảng Nghiêm? Sư nói: Sư tử đá trước tiếng nước reo trên núi Kê Lũng vượt trắng kêu.

10. Thiên sư Tuệ Lãng ở viện Báo Từ, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói: Các Thánh từ trước vì 1 nhân duyên lớn nên xuất hiện ra đời kịp báo cáo nhau là các người hiểu chăng? Nếu không hiểu thì rất không dễ dàng Tăng hỏi: Như thế nào là 1 việc lớn? Sư nói: Có (chữ) lầm báo cáo nhau chăng? Vị Tăng nói đó tức là Học nhân chẳng nghi. Sư nói: Sao lại bịnh ở mắt. Hỏi: Hết cả 3 đời chư Phật là người truyền nói, chưa biết người nào nói. Sư nói: Nghe Vị Tăng hỏi: chưa biết là nói gì? Sư đáp: Ông không phải là chuông hện. Hỏi: Như thế nào là mắt của Học nhân. Sư nói: Chẳng thể lại buông cát?

11. Thiên sư Thường Tuệ ở Trường Khánh Di Sơn, Phước châu.

Tăng hỏi: Vương hầu vâng lệnh đệ tử nói pháp lời nói khóa miệng của Di Sơn thỉnh Sư không lầm. Sư nói: Được Tăng nói đó tức là hiểu sâu (núi sâu?) Tôn Từ. Sư nói: Rất tốt chớ làm người ngu độn. Hỏi: Chẳng phạm Tông phong, chẳng bị người ta bình phẩm, xin Sư đầy miệng nói. Sư nói: Hôm nay há chẳng phải là ngày mở pháp đường! Sư nói: Lửa sáng nối Tuyết Phong, ấn truyền Siêu giác, chẳng trái với vật, chẳng phụ với người chẳng ở đương đầu thì nay sao nói? Vị Tăng nói đó tức là khéo giúp lời cạn sâu đã biện. Sư nói: Cũng cần biết tốt xấu.

12. Thiên sư Tịnh ở viện Thạch Phật, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói: Nếu nói mặt trăng trình nhau thì hãy còn

thêm son phấn, nếu lia thêm lỗi cũng có lỗi cô phụ, các người làm sao hiểu hết? - Tăng hỏi: Đệ tử muốn thấy vị thầy xưa nay của Hòa Thượng thì thế nào? Sư nói: Động thượng có nói thân thể lấy? Vị Tăng nói: Đó tức chẳng được thấy đi. Sư nói: Rõ ràng: Đường khách như trời xa, Hầu môn giống biển sâu.

13. Thiền sư Tùng Hân ở Thúy Phong, Xứ châu.

Sư lên pháp đường nói rằng: Lại không mở tòa pháp (nói pháp). Trân trọng. Rồi hỏi Tăng: Hiểu chăng? Vị Tăng nói: Không hiểu. Sư nói: Sắp bảo Xà-lê đến Bách Trượng.

14. Thiền sư Thanh Hoán ở Quán Âm viện, Chấm Phong, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói rằng: Các Thiền đức nếu cần luận Thiền nói Đạo nêu nói Tông phong chỉ như người phân thượng trong 1 đầu lông có vô lượng chư Phật chuyển Đại pháp luân, trong 1 bụi trần hiện cõi Bảo Vương. Phật nói chúng sinh nói: Núi sông đất liền 1 lúc nói chưa từng gián đoạn. Như Tỳ Sa môn Vương trước sau chưa cầu báu bên ngoài. Đã đều có gia phong như thế có ai thiếu sót gì chẳng thể tới chỗ người khác mà lấy phần. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là tánh pháp giới? Sư nói: Trong thân ông có vạn tượng (vạn vật). Vị Tăng hỏi: Như thế nào là hiểu được? Sư đáp: Chẳng thể trong hang tìm tiếng lại cầu ngọn ngành (trước sau?).

15. Thiền sư Khế Nột ở Đông Thiên, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói rằng: Chưa từng tạm mất toàn thể hiện tiền. Đạo đó cũng là phần ngoài đã nói như vậy không được hưởng trước huynh đệ thì cùng nói làm gì chớ chớ không Đạo chẳng chịu nói chăng? Chớ hiểu lầm. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Tam-muội hiện tiền? Sư nói: Hà tất lại đợi nói. Hỏi: Việc mình chưa sáng xin Sư chỉ bày. Sư nói: Sao chẳng lẽ tạ. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Đông Thiên? Sư nói: 1 người truyền hư, vạn người truyền thật.

16. Đại sư Diệu Quả Hoằng Biện, ở Trường Khánh viện, Phước châu.

Một hôm Sư lên pháp đường đứng bên tòa bảo đại chúng rằng: Ai nấy đều trở về nhà được hay không?. Lại hiểu được chăng? Nếu cũng chưa hiểu thì sơn Tăng lừa dối các người đó. Rồi lên tòa. Vị Tăng hỏi: Hải chúng đã vân tập thỉnh Sư mở môn phương tiện chỉ tướng chân thật. Sư nói: Cái đó là môn phương tiện. Vị Tăng nói: Đó tức là đại chúng lắng nghe. Sư nói: Không lắng nghe làm gì. Hỏi: Sau Siêu giác rồi đốt lửa Diệu quả tuyên đăng, nói im động tịnh như thế nào mà chỉ nhau? Sư

nói: Lại hiểu quái lạ được chăng?

17. Đại sư Liễu Không Khả Long ở viện Đông Thiên, Phước châu.

Khi mở pháp đường có vị Tăng hỏi: Xa bỏ Trương Thất Cửu Phong, đến ngồi Đạo tràng Đông Thiên người trời chiêm ngưỡng tôn nhan, nguyện ban 1 lời diễn nói. Sư nói: Gió Nghiêu ngàn năm Liễu không chẳng mê muội với Xà-lê. Hỏi: Đó tức trời người có nhờ cậy. Sư nói: Thích hợp hay không thích hợp?. Hỏi: Như thế nào là Đạo? Sư nói: Chính là Đạo. Hỏi: Như thế nào là người trong Đạo? Sư nói: Rõ ràng nói với ông. Sư lên pháp đường nói: Tốt nhất là tự tỉnh yếu chẳng phải Tiên Đà Nhã là dòng nghe tiếng, chẳng bằng quay về nhà hưởng vào lửa. Trân trọng. Hỏi: Như thế nào là Phổ Hiền câu thứ nhất? Sư nói: Lạc vào câu thứ 2.

18. Thiền sư Thủ Phê ở viện Thiên Tông, Phước châu.

Một hôm Sư lên pháp đường, đại chúng vào phương trượng tham vấn. Sư nói: Đêm nay cùng đại chúng xin phép nghỉ, không biết đại chúng cho nghỉ hay không? Nếu chưa cho nghỉ thì phụ người nói trước. Trân trọng. Vị Tăng hỏi: Người nào trong suốt 12 giờ (24 giờ) thường có lại tiêu được của trời người cúng dường hay không? Sư nói: Tiêu không được. Vị Tăng hỏi: Vì sao tiêu không được? Sư nói: Vì ông thường có. Vị Tăng hỏi: Như người không thường có, lại tiêu được chăng? Sư nói: Lửa năm ngoái. Vị Tăng nói: Thỉnh Sư đáp lời không chủ khách. Sư nói: Hưởng chỗ không chủ khách mà hỏi tương lai.

19. Thiền sư Tịnh Ngộ Hoài Liệt ở viện Vĩnh An, Võ châu.

Sư lên pháp đường, chúng vân tập. Sư ngó quanh tả hữu bảo rằng: Bình nói lấp làm gì? Rồi trở về phương trượng. Lại 1 hôm Sư lên pháp đường Sư im lặng hồi lâu bảo thật là (mong tự) đáng thương lại bị ô nhiễm. Chính là chỗ cố gắng của đại chúng chớ xem thường. Vị Tăng hỏi: Đích thân nghe 1 câu của Di Sơn, thỉnh Sư vì Học nhân mà nói? Sư nói: Sau này chớ lầm nêu lời hỏi giống người khác.

20. Thiền sư Linh Hàm ở Mân Sơn, Phước châu.

Trước Sư ở viện Vĩnh Phước. Sư lên pháp đường nói: Lại ân ân đây ấp nguyện nguyện tròn. Rồi trở về phương trượng. Vị Tăng hỏi: Đã đến đỉnh Diệu Phong, người nào làm bè bạn? Sư nói: Đến. Vị Tăng hỏi: Người nào làm bè bạn? Sư nói: Uống trà đi. Hỏi: Rõ ràng là chẳng hiểu, thỉnh Sư chỉ bày? Sư nói: Chỉ bày tạm gác lại cái gì là điều rõ ràng của ông. Vị Tăng nói: Học nhân chẳng hiểu, lại thỉnh Sư chỉ bày. Sư nói: 7 gậy 13.

21. Hòa thượng Qui Sơn ở nước Tân La.

Có nêu: Tướng Quốc Bùi Công Hữu mở lập pháp hội hỏi Tăng xem kinh là kinh gì. Tăng đáp: Kinh Vô Ngôn Đồng Tử. Ông hỏi: Có mấy quyển? Vị Tăng đáp: 2 quyển. Ông nói: Đã là Vô Ngôn làm gì có 2 quyển. Tăng không đáp được. Sư đáp thay: Nếu luận Vô Ngôn chẳng chỉ 2 quyển.

22. Thiền sư Đạo Ân ở viện Tư quốc, núi Long tu, Cát châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến? Sư đáp: Năm Phổ Thông thứ 8 gặp Lương trách móc thẳng đến ngày nay chẳng được rửa sạch. Hỏi: Ngàn núi vạn núi như thế nào là núi Long Tu. Sư nói: Ngàn núi vạn núi. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người trong núi. Sư nói: Đối diện mà ngàn dặm. Vị Tăng hỏi: Không lạc vào có không thỉnh Sư nói: Sư nói: Ông hỏi làm gì?

23. Thiền sư Trường Tịnh ở viện tường Quang, Phước châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là Đạo? Sư nói: Trường An huyền áo. Vị Tăng hỏi: Việc hưởng thưởng như thế nào? Sư nói: Tiếng hàng vạn tiếng khởi, tông giá vạch 5 mây. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Dưới cửa việc Bình Chương, Cung Vi so mấy lớp.

24. Thiền sư Minh Viễn ở Thửu Lãm, Tương châu.

Trước Sư tham vấn ngài Trường Khánh. Trường Khánh hỏi: Ông tên gì? Sư nói: Minh Viễn. Khánh hỏi: Việc bên đó làm gì? Sư nói: Minh Viễn lui 2 bước. Khánh nói: Ông vô cố lui 2 bước làm gì? Sư không đáp được. Trường Khánh đáp thay: Nêu chẳng lui bước sao biết Minh Viễn. Sư bèn dụ chỉ. Sư ở đó có vị Tăng hỏi: Không 1 pháp ở trước nên dùng không thiếu sót là thế nào? Sư lấy tay đẩy lửa. Vị Tăng nhờ đó mà tỉnh ngộ.

25. Thiền sư Tùng Hoài ở viện Báo Từ, Hàng châu.

Sư người Phước châu, họ Trần. Thuở nhỏ vào Thạch Thê xuất gia. Trước ở chùa Xứng Tâm tại Việt châu. Sau ở Tù Viện. Vị Tăng hỏi: Người xưa có nói: Người nay xem giáo xưa chưa khởi tâm nào động. Muốn khởi tâm nào động, cần phải xem giáo xưa. Như thế nào là giáo xưa? Sư đáp: Như thế ta nghe. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là trong tâm nào động. Sư nói: Bờ kia có tiếng chim sẻ. Năm Khai Bảo thứ 6 (Quý Dậu) ngày 14 tháng 06 giờ Thìn, Sư tắm gội thay áo mới, dạy bảo học trò dọn đồ xong thì nằm nghiêng hông hữu mà mất.

26. Đại sư Châu Trí Quảng Biên ở Khiết doanh, chùa Long Hoa, Hàng châu.

Sư thợ nghiệp ở ngài Huỳnh Nghiệt, Phước châu. Ở Trường Khánh

mà lãnh ngộ ý chỉ. Sư ở đó sau có vị Tăng hỏi: Như thế nào là cảnh Long Hoa? Sư nói: Trúc xanh hay gió, tùng lạnh khóa trăng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là người trong cảnh? Sư nói: Chớ nên đường đột. Hỏi: Như thế nào là Đạo tràng của 3 đời chư Phật. Sư nói: Chớ riêng chiêm lễ. Vị Tăng nói: Đó là kéo dài liên tục từ xưa đến nay. Sư nói: Ở trong năm nào? Hỏi: Như thế nào là chủ trong núi Huỳnh Nghiệt? Sư nói: Ta ân nhân giả hỏi nhau. Hỏi: Như thế nào là cảnh Huỳnh Nghiệt. Sư nói: Rồng ngâm thác nước mạnh, mây nổi ngọn Thúy Vi.

*** Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Đạo Phó ở chùa Long Sách, Hàng châu trước đây.**

1. Thiền sư Sư Nột ở núi Thanh Hóa, Việt châu.

Tăng hỏi: Trong 12 giờ như thế nào không nghỉ không lầm? Sư nói: Tốt. Vị Tăng nói: Đó tức là được gặp Thầy? Sư nói: Trân trọng. Có vị Tăng đến lễ bái. Sư nói: Ông cũng khéo hỏi, ta cũng khéo đáp. Vị Tăng nói: Đó tức là đại chúng đứng lâu. Sư nói: Đè ép đại chúng làm gì? Vị Tăng hỏi: Đi tức thưởng phạt như thế nào là kiếm thối lông? Sư nói: Trong sông Tiền Đường đi thuyền tốt. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Có thể giết cá tươi.

2. Thiền sư Ngô Duyên ở Nam Thiên Cù châu.

Có Tục sĩ lúc đó người ta gọi là Thiết Cước (chân sắt) bỗng nhiên cỡi ngựa, có vị Tăng hỏi: Sư đã là Thiết Cước vì sao cỡi ngựa? Sư nói: Lưng đeo chằng nhân bụng rất đau, bịt khăn trên đầu há là chống trời lạnh. Có 1 Tục quan hỏi: Hòa thượng nhắm kẻ hậu sinh kiếp nào làm Tôn Túc. Sư nói: Ngàn năm chỉ nói hạc đầu đỏ, sáng sinh liền là phượng hoàng con. Sư có lúc nói việc này được khó nói. Có vị Tăng ra nói: Thỉnh Sư nói. Sư nói: Khe rêu ở Mục châu, tai đá ở Cẩm quân.

3. Thiền sư Trí Viễn ở viện Tư Phước, Phục châu.

Sư người Liên Giang, Phước châu. Sư tuổi nhỏ chỗ Thiền sư Pháp Tuyên ở viện Quán Âm tại Giáp sơn mà xuống tóc thọ giới cụ túc. Sư hầu hạ phục dịch chuyên việc trì tụng. Một hôm Thiền sư Tuyên bảo rằng: Xem ông là Thượng căn có thể kham nhận việc lớn, sao không khắp tham mà lại dính vào việc này? Sư bèn lễ tạ đi khắp các phương, đến Cảnh Thanh ở Việt châu lễ ngài Thuận Đức Đại sư, nhân hỏi rằng: Như thế nào là chỗ chư Phật xuất thân? Thuận Đức đáp: Đại gia cần biết. Sư nói: Đây thì các mắt khó lừa, Thuận Đức nói: Lý hay cột báo. Sư nhân đó mà phát ngộ Huyền chỉ - Năm Chu Hiển Đức 3 (Bính thìn), Thứ Sử Phúc Châu sai quan lại và ngăn chúng thỉnh Sư ở viện Tư Phước

mở pháp đường nói pháp (lúc đó gọi là Đông Thiền viện) - Có vị Tăng hỏi: Sư hát khúc nhà ai? Nối Tông ai? Sư nói: Trắng trước ngọn Tuyết lãnh, gương sáng trong sóng hồ. Hỏi: Khi chư Phật ra đời trời mưa 4 hoa, đất rung 6 động, Hòa thượng ngày nay có điềm lành gì? Sư nói: 1 vật chẳng sinh bày toàn thể, sáng màu trước mắt có ai biết. Hỏi: Như thế nào bày thẳng 1 câu? Sư nói: Là gì? Sư lại nói: Hiểu chẳng? Hiểu thì nay liền xong, không hiểu thì lâu trần sa kiếp, chỉ cứ vào các Hiền mà phân trên, tâm cổ Phật vốn sáng bày hiện tiền. Cùng trời khắp đất sum la vạn tượng đều tự gia phong mình. Phật cùng chúng sinh vốn không sai khác, Niết-bàn sinh tử huyền hóa tạo nên, tánh địa chân thường chẳng nhọc tu chứng. Sư lại nói: Cần biết việc này mặt trời này nên hiển lộ ra ngoài, hoàn toàn không cở tắc cở che trùm liền là thừa đương lấy sức tỉnh tâm cao nhất. Sư như thế mà vì chúng dạy dỗ suốt 22 năm. Năm Thái bình Hưng Quốc thứ 2 (Đinh Sửu) ngày 16 tháng 9 Sư đánh chuông từ giã chúng, đến giờ Thìn ngày 27 thì điềm nhiên ngồi mà hóa, thọ 83 tuổi, lập được 63.

*** Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Hoài Nhạc ở viện Báo Ân, Chương châu trước đây.**

1. Đại sư Truyền Tâm Sư Hạo, ở viện Diệu Tế, Đàm châu.

Sư từng ở Hương Sơn Lâm châu. Có vị Tăng hỏi: Định tức đầu thứ 2, chẳng định tức đầu thứ 3, hỏi: Như thế nào là đầu thứ nhất? Sư nói: Thân. Vị Tăng hỏi: Người xưa chặt tay để làm việc gì? Sư nói: Ta đâu có thể chặt tay. Hỏi: Như thế nào là mắt của Học nhân? Sư nói: Phải biết tâm tốt của ta. Hỏi: Như thế nào kiếm Hương Sơn? Sư nói: Lại - Tăng hỏi: Lại bày ra không? Sư nói: Chẳng chịu thấy. Hỏi: Như thế nào là Tông môn câu thứ nhất? Sư nói: Rất chẳng được nêu lằm. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Diệu Tế? Sư nói: Người tả hữu rất đông. Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: 2 miệng không 1 lưỡi. Hỏi: Như thế nào là Hương Sơn 1 đường? Sư nói: cuộn cuộn. Vị Tăng hỏi: Người đến như thế nào? Sư nói: Tức bình sinh của ông. Hỏi: Như thế nào mặt ngữ của Thế Tôn? Sư nói: A-nan cũng chẳng biết. Sư nói: Vì sao chẳng biết? Sư nói: Chớ chẳng phải Tiên Đà. Hỏi: Như thế nào Báo Hương Sơn? Sư nói: Người Hồ mắt xanh chẳng dám định. Vị Tăng hỏi: Người lộ như thế nào? Sư nói: Gậy Long Vương chẳng đưa lên. Nhân Tăng nêu: Thánh Tăng nấn tượng bị hổ cắn, bèn hỏi Sư: Đã là Thánh Tăng vì sao bị thú cắn. Sư nói: Nghi giết người thiên hạ. Hỏi: Như thế nào là người không biết hổ thẹn? Sư nói: Xà-lê ăn gậy.

*** Đệ tử nổi pháp của Quốc Sư Thần Yến ở Cô Sơn, Phước châu trước đây.**

1. Đại sư Thủy Nguyệt Tâm Ấn Tử Nghi ở núi Thiên Trúc, Hàng châu.

Sư người huyện Lạc Thanh ở ông châu họ Trần. Trước Sư du phương đến gặp Cổ Sơn hỏi rằng: Tử Nghi ngoài 3.000 dặm xa đến cầu pháp. Hôm nay phi thời từ trước thỉnh Sư phi thời mà đáp thoại. Cổ Sơn đáp: Chẳng thể ngu độn như Nhân giả. Sư hỏi: Chỗ tỉnh lược như thế nào? Cổ Sơn nói: Ông sao phí sức. Sư từ lối nói ấy mà lãnh chỉ, liền đến Triết Trung. Tiên Trung ý Vương nghe Đạo sư rất khen, liền mời mở pháp, ở La Hán và Quang Phước 2 Đạo tràng, hải chúng đến đông. Sư lên pháp đường dạy chúng rằng: Đại chúng đứng lâu, đợi gì mà chẳng nêu bày, chỉ sợ làm lầm các Thiền đức, chuyển mê trở về, đường lúc này khá lạnh. Trân trọng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Sự từ trên. Sư nói: Trụ (dừng lại). Vị Tăng nói: Tiến như thế nào? Sư nói: Khá tiếc cho đầu rồng lại thành đuôi rắn. Có vị Tăng lễ bái đứng dậy sắp hỏi. Sư nói: Vì sao lại đặt ra. Vị Tăng ấy bèn hỏi: Như con xây cất (ra làm việc) có ai giúp nhau không? Sư nói: Chỉ đợi chung cuộc không biết cán búa rả nát. Hỏi: Như thế nào là Duy-ma im lặng? Sư nói: Chê bai. Vị Tăng hỏi: Văn Thù nhân sao khen ngợi. Sư nói: Đồng xét hiểu qua. Vị Tăng hỏi: Duy-ma lại thế nào? Sư nói: Trên đầu khăn 3 thước, trong tay 1 phát trần. Hỏi: Như thế nào là chỗ Phật xuất thân? Sư nói: Trong biển Đại dương có ngôi sao lửa. Vị Tăng nói: Học nhân chẳng hiểu. Sư nói: Đốt hết cá rồng. Hỏi: Ngài Đơn Hà đốt Phật gỗ là ý chỉ thế nào? Sư nói: Lạnh thì vây quanh lò hương về lửa dữ. Vị Tăng nói: Lại có lỗi chăng? Sư nói: Nóng thì ngồi bên bờ khe rừng trúc. Hỏi: Như thế nào là pháp giới Nghĩa Tông? Sư nói: Ngày 09 tháng 09 sông Chiết Giang. Hỏi: Các thứ khác thì không hỏi, thế nào là dưới cửa Quang Phước người vượt Tỳ-lô hơn cả Thích Ca? Sư nói: Các thú khác thì dâng nạp. Vị Tăng nói: Đó tức là bình sinh vui mừng do may mắn. Sư nói: Sự vui mừng do may mắn làm gì? Vị Tăng ấy không làm gì. Sư hét. Sư sắp xuống pháp đường. Vị Tăng hỏi: Xuống pháp đường xin 1 câu phân phó. Sư nói: Xách giày về Tây quốc đi, núi này không vượn già kêu hú. Hỏi: Cổ Sơn có thuyết kéo trống đoạt cờ, Sư lại như thế nào? Sư nói: Tướng bại chẳng chịu giết. Hỏi: Nếu gặp tướng giỏi lại như thế nào? Sư nói: Nghĩ ông cô hồn bạn cho ông 3 tiến cúng. Hỏi: Thế Tôn nhập diệt thì đi về đâu? Sư nói: Rừng Hạc không đổi sắc, Chân qui không chỗ về. Vị Tăng hỏi: Phu tử ất định như thế nào? Sư nói: Chu thật chết sức gió hoa nhiều rụng mùa

Thu?. Vị Tăng hỏi: Thầy của con tương lai lại về chỗ nào? Sư nói: Ông nay muốn biết chỗ ta về, Đông Tây Nam Bắc liễu thành tở. Hỏi: Như thế nào là tu hành tức cùng Đạo tương ứng? Sư nói: Trong rèm ngâm cao quyển, uống trà xong ngủ ngon. Sư trở về làng cũ. Niên hiệu Ung Hy 3 thì mất, học trò tỳ nhật xá lợi Sư xây tháp mà thờ.

2. *Thiền sư Chân Tịch Trí Tác ở Bạch Vân, Kiến châu.*

Sư người Vĩnh Trinh, họ Chu, hình dung như Phạm Tăng (Tăng Ấn Độ), lễ Quốc sư Cổ Sơn mà cạo tóc, năm 24 tuổi thọ Cụ giới. Một hôm Cổ Sơn lên pháp đường gọi đại chúng, chúng đều quay nhìn. Cổ Sơn khoát tay áo chỉ bày. Chúng không hiểu, chỉ có Sư là tỉnh ngộ ý chỉ ấy mà vào thất được ấn chứng. Lại tham với ngài Cổ Sơn khiến đến trước, hỏi rằng: Nam Tuyền gọi viện chủ ý thế nào? Sư chỉ khoanh tay nghiêm mặt đứng yên mà thôi. Cổ Sơn rất lấy làm lạ. Từ đó Sư dạo Ngô sở rồi đến Môn Xuyên. Trước Sư ở Nam Phong kế đến ở Bạch Vân viện tại Kiến châu. Sư lên pháp đường nói rằng: Lại có người hưởng trong Tông thừa mà đặt 1 câu hỏi chẳng? Đợi Sơn tăng hưởng trong Tông thừa mà đáp lại. Lúc đó có vị Tăng lễ bái vừa đứng dậy. Sư liền trở về phương trượng. Hỏi: Như thế nào là rồng ngâm trong cây khô? Sư nói: Sen sinh trong lửa. Hỏi: Như thế nào là con mắt (ngươi) trong đầu lâu? Sư nói: Trâu bùn và nước. Hỏi: Như thế nào là chủ trong chủ? Sư hỏi: Ông lại đủ mất chẳng? Vị Tăng nói: Đó tức là Học nhân trở về nhà. Sư nói: Khi vào túi vải. Hỏi: Như thế nào là bến Diên Bình? Sư nói: Vạn cổ nước mệnh mông. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là kiếm Diên Bình? Sư nói: Phải mau lui bước. Vị Tăng hỏi: Chưa biết bến và kiếm là đồng hay khác. Sư nói: Khá tiếc lão ấy - Năm Càn Hồ thứ 2 (Kỷ Dậu), Gang Nam quốc chủ là Lý Thị đón Sư về ở Phụng tiên ban cho tử y và danh hiệu. Sư lên pháp đường ngồi chúng đều lắng nghe. Sư nói: Sắp lửa đối đi, lại biết được chẳng. Có thể chẳng nghe ngày xưa Linh Sơn nhiều ít Sĩ chúng, chỉ nói Ca-diếp thân nghe. Ngày nay sáng vâng lệnh vua khiến bày Tông giáo, chẳng thể khác Linh Sơn. - Đã không thể khác Linh Sơn thì các Nhân giả làm gì sinh tướng thể tất, cũng chớ nệ xưa nay, chỉ kia đây làm chút ít tinh thái, các người (ta?) nghiệm xem là gì? Vị Tăng hỏi: Linh Sơn 1 hội khác nay, chưa biết việc thân nghe như thế nào nào? Sư nói: Lại nêu ra. Đáp: Đó tức là trời người có nhờ cậy. Sư nói: Xà-lê lại làm gì? Hỏi: Hiền vương thỉnh Sư mở lớn pháp tòa, nối Tổ Tây Trúc đến như thế nào chỉ bày. Sư nói: Rõ ràng ghi nhớ lấy. Đáp: Trọn chẳng dám cô phụ Hòa thượng. Sư nói: Cũng chưa có. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là cảnh của Phụng Tiên? Sư nói: Mặc tình quán xem. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là

người trong cảnh? Sư nói: Chớ lẽ. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Phụng Tiên. Sư nói: Tức nay tại chỗ nào? Vị Tăng nói: Đó tức là đại chúng có nhờ cậy. Sư nói: quan hệ việc ông làm gì?. Hỏi: Như thế nào là vì người 1 câu? Sư nói: Chẳng phải là Phụng tiên nói không được.

3. Đại sư Liễu Giác Trí Nghiêm ở Cổ Sơn (trú đời thứ 2).

Sư lên pháp đường nói: Nói năng lại nhiều lời do đây lại lắm nhau. Trân trọng. Vị Tăng hỏi: Câu thạch môn thì chẳng dám hỏi, thỉnh Sư phương tiện nói. Sư nói: Hỏi: lấy Lộ trụ. Hỏi: Quốc vương ra đời 3 cõi yên, Pháp vương ra đời có ân gì? Sư nói: Lại hiểu chăng? Vị Tăng nói may gặp Minh Triều vội trình dâng. Sư nói: ói ra đi (nhỏ bỏ đi). Vị Tăng nói: Nếu không lẽ bái bao giờ thành chùy sắt không lỗ? Sư nói: Nào khác gì chùy sắt không lỗ?

4. Đại sư Diệu Không Trí Tung ở Long Sơn, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói may tự phần mình sáng, cần làm tiết mục ấy làm gì, đến đó liền thành tiết mục, lại thành thêm lời, lại thành trần cấu, chưa có nhiều thì giờ làm gì? - Tăng hỏi: Phật xưa dạy dỗ Tổ nay lại hưng, trời người đông đúc ở sân Thiền rất chí lý nếu vì khai thị. Sư nói: Cũng chẳng dám cô phụ đại chúng. Vị Tăng nói: Đó tức là trời người chẳng lắm, ân cần thỉnh Sư mau khiến tâm phàm làm tâm Phật. Sư nói: Nhân giả làm gì? Vị Tăng nói: Lui thân, lễ bái, tùy chúng lên xuống. Sư nói: Ta biết được ông.

5. Thiền sư Cương ở núi Phụng Hoàng, Tuyên châu.

Vị Tăng hỏi: đên truyền Cổ Kiêu, Đạo bá ôn lãng chẳng vượt Thạch môn, thỉnh Sư thông tin. Sư nói: Nếu chẳng phải là ngày nay chặn ngực xổ ra. Vị Tăng nói: Đó tức là ngày nay thân nghe sư tử gầm thét, lúc khác trọn làm phụng hoàng con. Sư nói: Lại hướng vào trong ấy mà làm dơ uest người. Hỏi: Cảnh sóng trắng vọt lên trời, người nào ở giữa thái hư? Sư nói: Đêm yên nghĩ trống Nghiêu, quay đầu lắng nghe đàn Thuấn.

6. Thiền sư Văn Nghĩa ở Long Sơn, Phước châu.

Sư lên pháp đường nói: Nếu nêu Tông thừa tức viện tịch kinh hoang nếu lưu ử vấn thì lại đợi cái gì. Lại có người ủy gì mà nêu ra để nghiệm xem. Nếu không có người ủy thì chớ cướp hư hảo - Tăng hỏi: Như thế nào là vua người? Sư nói: oai phong người đều sợ. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là vua pháp? Sư nói: 1 câu khiến đều làm. Vị Tăng hỏi: Hai vua là phân hay chẳng phân. Sư hỏi: Vừa nói cái gì?

7. Đại sư Liễu Tông Trí Nhạ ở Cổ Sơn, Phước châu.

Sư người ở Phước châu. Trước Sư du phương đến ngài Huỳnh Long

ở Ngạc Châu, hỏi rằng: Từ lâu nghe tiếng Huỳnh Long, đến rồi chỉ thấy rắn ban đở Huỳnh Long nói: Ông chỉ thấy rắn ban đở mà chẳng biết Huỳnh Long. Sư, vậy như thế nào là phải. Huỳnh Long nói cuộn cuộn. Sư nói: Bỗng gặp kim xí điểu (chim cánh vàng) đến thì làm sao? Đáp: Tánh mạng khó bảo tồn. Sư nói: Đó tức là bị nó nuốt. Đáp: Tạ ân Xà-lê cúng dường. Sư ngay đó chưa tỉnh giấc. Bèn tìm đến núi Thọ Nghiệp lễ bái Hòa thượng Quốc Sư, được khải phát vì chỉ mà sau nổi sơn môn làm đời thứ 3. Sư lên pháp đường nói: Nếu ta toàn nêu Tông thừa thì ông hưởng vào đâu mà hiểu (lãnh hội). Sở dĩ hưởng vào ông mà nói, xưa nay thường bày Thể dụng, không ngại gì - Vị Tăng hỏi: các thứ khác thì không hỏi, như thế nào là dẫn sinh vào dòng vua? Sư nói: Lá ngọc cành vàng chẳng giống nhau là làm sao. Vị Tăng nói: Đó tức là đồng bên trong không được khác. Sư nói: Việc không được khác làm gì? Vị Tăng hỏi: Cành vàng sao được nối? Sư nói: Cũng là lời ngoài cổng. Hỏi: Hư không lại biết tác dụng hay không? Sư đưa gậy lên nói: Cái đó Sư tăng thích đánh. Tăng không nói gì.

8. Hòa thượng Định Tuệ ở Tương châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là việc hưởng thượng Phật? Sư nói: Không ai chẳng sợ. Vị Tăng hỏi: Học nhân chưa ủy tại. Sư nói: Chẳng ngại khó hưởng. Hỏi: Chẳng tiếc thời cơ thì làm sao sử dụng lời nói của Tổ tông? Sư nói: Xà-lê còn có đủ hổ thẹn chăng? Vị Tăng liền hét. Sư không nói gì.

9. Thiên sư Tông Hiếu Thanh Ngạc, ở Cổ Sơn, Phước châu.

Sư đắc pháp với Thọ Nghiệp Hòa thượng. Hỏi: Tăng mất rồi thì đi về đâu? Sư nói: Lúc lạnh không ra tay.

10. Thiên sư Tuệ Ngộ Xung Chiếu ở Tịnh Đức Đạo tràng, Kim Lăng.

Sư người Phước châu, họ Hòa. Từ nhỏ không ăn vật có máu thịt, tự thề xuất gia, lệ Cổ Sơn cao đầu được đắc pháp và thọ ký. Năm 24 tuổi, Sư ở Phong Thành, Hồng châu vì chứng diễn nói: Lúc đó gọi là Tiểu Trưởng lão. Trong năm Chu Hiển Đức, Giang Nam quốc chủ đón Sư về ở Quang Lục. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Đại Đạo? Sư nói: Là không có Tiểu kính. Hỏi: Như thế nào là tiểu kính? Sư nói: Ta không biết có Đại Đạo (đường lớn)? Sau Sư về ở Khai tiên Lô sơn, sau ở Tịnh Đức, đều tụ họp Đồ chúng nói pháp. Năm Khai Bảo 8 thì Sư tịch.

11. Thiên sư Thanh Hộ ở viện Báo Ân, Kim Lăng.

Sư người Trường Lạc, Phước châu, họ Trần. Sư 6 tuổi đã lễ ngài Cổ Sơn mà cao đầu, năm 15 tuổi thọ giới ngay sau lời nói của Quốc sư

mà phát minh chân thú. Khi Quốc sư viên tịch thì Sư ở Bạch Vân, Kiến châu. Mân Soái Vương Thị (họ Vương) dâng tử y và ban hiệu cho Sư là Sùng Nhân Đại sư. Năm Tấn Thiên Phước 8 Kim Lăng cùng sư vào Kiến Thành, Thống quân là Tra Văn Vi đến viện. Sư ra đón tiếp. Tra hỏi: Trong đây khi gặp nhau như thế nào? Sư đáp: Náo loạn tướng quân. Tra sau thỉnh Sư về Kim Lăng, Quốc chủ sai Sư ở viện Trường Khánh mà nhiếp chúng. Đầu năm Kiến Đức, Sư lui về ở am tại Kiến châu. Lúc đó Tiết Độ Sứ là Trần Hối sáng lập Thiên Uyển Hiển Thân Báo Ân thỉnh Sư trú trì. Ngày Khai Đường Tăng hỏi: Thỉnh Phật ra đời hoa trời rơi đầy, không biết Hòa thượng ra đời điềm lành gì? Sư nói: Hôm qua mới sấm mới phát, sáng nay mưa nhẹ bay. Hỏi: Thế nào là Huyền chỉ của Chư Phật. Sư nói: Hải cổ gốc gỗ. Năm Khai Bảo thứ 3, Giang Nam hậu chủ thỉnh Sư vào ở cả 2 Đạo tràng Báo Ân và Tịnh Đức. Sư đến nói pháp đổi hiệu là Diệu Hạnh Thiên sư. Năm đó tháng 11 Sư có bệnh cáo từ Quốc chủ, buổi sáng ngày 20 Sư đánh chuông dẫn dò đại chúng rồi nghiêm nhiên ngồi hóa, thọ 55 tuổi, lập 40. Quốc chủ dùng lễ rất hậu làm trà tỳ thu nhật xá lợi hơn 300 hạt và linh cốt đem về chôn ở núi Kê tức, Kiến châu. Lập tháp ở Viện Ngọa vân. Sư phong thần thanh lệ thao hạnh cô tiêu, suốt 20 năm chẳng mặc lụa là mà toàn là vải thô, viết văn nói năng đều đứng đầu chúng, 5 chỗ Ngũ yếu Sư có làm kệ tụng lưu truyền trên đời.

